

001	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

VERKOSSA

Valtion tulisi kyntää tietopellot nopeasti siihen kuntoon, jotta yritykset pääsisivät kylvämään niihin sovelluksia. **TOIMISTOPÄÄLLIKKÖ MATTI SÄRKELÄ, PALISKUNTAIN YHDISTYS**

Ilmainen karttatieto houkuttaa käyttäjiä ja keksijöitä

Maanmittauslaitoksen keräämät maasto-tiedot avattiin keväällä ilmaiseksi kenen tahansa ladattaviksi. Suuri suosio osoittaa, että kansalla on karttatiedolle käyttöä.

.....

Hallitus päätti noin vuosi sitten avata Maanmittauslaitoksen hallussa olevat sähköiset maastokartat vapaaseen jakeluun.

Sekä yritykset että kansalaiset ovat voineet hyödyntää karttatietoja yhtä hyvin harrastuksen kuin liiketoimintaan.

Palvelu saavutti heti mittavan suosion.

”Ensimmäisten kolmen kuukauden aikana tietoja haettiin 50-kertainen määrä koko edellisvuoteen verrattuna”, kertoo Maanmittauslaitoksen tietopalvelukeskuksen johtaja **Antti Kosonen**. Käytännössä aineistoa on ladattu vielä paljon tätä enemmän, sillä Maanmittauslaitoksen rinnalle ilmestyi heti uusia jakelijointa. Sen vuoksi on mahdollonta tietää, kuinka laajalle kartat ovat todella levinneet.

Gps-maastokartasto vapaaehtoisvoimin

Yritykset, joissa kartta-aineistoja on hyödynnetty ennenkin, ovat päässeet entistä halvemmalla.

Ihmiset ovat lisäksi keksineet uutta käyttöä ilmaiselle kartta-aineistolle. Esimerkiksi gps-laitteisiin on luotu vapaaehtoisvoimin maastotietokantaaan perustuva pohjakartta.

Luovuus kartta-aineistojen käytössä nousi esiin Apps4Finland-kilpailussa, jossa kisattiin avoimen datan hyödyntämisessä.

Kolmesta palkitusta sovelluksesta yksi hyödyntää maastotietokantaa. Karttapullautin-niminen sovellus yhdistää maastotietokannan ja laserkeilausaineiston tiedot suunnistukseen soveltuvaksi kartaksi.

Rahallista hyötyä vaikea mitata

Karttojen myyntituloista luopumisen on arvioitu vähentäneen Maanmittauslaitoksen tuloja noin 1,5 miljoonaa euroa vuodessa. Se on helpohkosti mitattava luku, toisin kuin vapaasta paikkatiedosta koituvia hyöty.

”Jos avaminen edistää valtakunnan kattavan, tarkimman aineiston käyttöä, todennäköisesti varat säästyvät jo tehostuneen

viranomaistoiminnan kautta”, Kosonen arvelee.

Tiedon avaamispäätöksen taustalla on EU:n Inspire-direktiivinä tunnettu asetus. Se määrittää joukon paikkatietoineistoja, joiden on oltava kansalaisten saatavilla yhtenäisessä muodossa kautta unionin.

Henkilösuoja ajaa avoimuuden ohitse

Kaikkea paikkatietoa ei kuitenkaan vapauteta. Esimerkiksi kiinteistörekisterissä paikkatietoon yhdistyvät henkilötiedot. Kiinteistörekisterin vapaa penkominen kiinnostaisi todennäköisesti monia, mutta etusijalla on henkilösuoja.

”Kiinteistörekisteristä voidaan luovuttaa tietoja vain laissa määriteltyihin tarkoituksiin. Ne ovat periaatteessa julkisia tietoja, mutta julkisuus ei merkitse samaa kuin avoin data.”

Sähköisen käyttöliittymän kautta kiinteistörekisteriin pääsevät esimerkiksi pankit ja kiinteistönvälitysyhtiöt.

Merikortit yhä Liikennevirastolla

Vaikka maa-alueiden maastotiedot ovat vapaassa jakelussa, merialueiden karttatieto on pysynyt maksullisena kauppatavarana Liikenneviraston hallussa. Sähköisten merikorttien rajoitettua jakelua perustellaan turvallisuudella. Vapaassa jakelussa saattaisivat levitä vanhentuneet merikortit, joissa ei ole uusimpia tietoja väylän ja merimerkkien muutoksista.

”Siinä joudutaan miettimään riskejä. Liikennevirastolla on suuri vastuu siitä, että tieto on oikeaa”, Kosonen selittää. Merialueiden tietoja pääsee kuitenkin tarkastelemaan maksutta Paikkatietoikkunasivustolla.

Sivustolla on Karttaikkuna-verkkopalvelu, jossa samasta karttänäköymästä voi katsella eri viranomaisten keräämää karttatietoa. Tarjolla on meri- ja maastokarttojen ohella runsaasti erilaista tietoa metsäbiomassan määristä eri kaupunkien opaskarttoihin.

HENRIK SCHÄFER

Karttapullautin tuottaa lähes oikean suunnistuskartan veroisia karttoja. Vasemmalla karttapullauttimella tehty ja oikealla tavallinen suunnistuskartta Norjan Torshaugista. Pullauttimella tuotettuun käyrästöön voi lisätä esimerkiksi rakennukset ja tiet muista tietolähteistä.

Suunnistuskarttasovellus nousi kilpailun yleisösuosikiksi

Suunnistusta harrastava **Jarkko Ryyppö** päätti kokeilla, saisiko Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistosta suunnistukseen kelpaavan kartan.

Lentokonemittauksina toteutettu laserkeilaus tuottaa paljon tietoa maaston korkeudesta tiheällä otannalla.

Ryyppö mieleen kokeilla, kun oman kesämökin ympäristöstä ei ole suunnistuskarttaa”, Ryyppö kertoo.

Kokeilu onnistui. Tuloksena syntyi Karttapullautin-niminen tietokonesovellus, joka tuottaa suunnistuskartat automaattises-

ti sille syötetyistä aineistoista. Sovellus voitti kolmannen sijan avoimen datan Apps4Finland-kilpailussa. Kisan yleisöäänestyksessä Karttapullautin oli suosituin keksintö.

Vapaa saatavuus kannusti kokeilemaan

Ryyppön mukaan karttatietojen vapaalla saatavuudella oli osuutensa kokeiluuntoon.

”Eiväthän ne aiemminkaan paljon maksaneet, mutta on korkea kynnys lähteä kokeilemaan maksullisella aineistolla jotain, jossa on mahdollisuus

epäonnistua.”

Karttapullauttimen tuottaman tarkan korkeuskäyrästön voi yhdistää maastotietokantaan, jolloin kartalla näkyvät esimerkiksi voimalinjat, tiet ja rakennukset.

Perinteisin menetelmin suunnistuskartan piirtäminen vaatii valtavan määrän työtä. Siksi uusia karttoja laaditaan yleensä vain suuria suunnistuskilpailuja varten.

Pullautin palvelee suunnistajia erityisesti sellaisilla alueilla, joilla suunnistuskarttoja on vähän tai ei lainkaan.

”Syrjäisempien alueiden suunnistusseuroilla on vain muutama kartta, joten ne tulevat paikallisille suunnistajille nopeasti liian tutuiksi.”

Maaston muodot ihmisilmälle näkyviksi

Karttapullautin piirtää korkeuskäyrät hieman eri logiikalla kuin tavalliset paikkatietoohjelmistot. Esimerkiksi tasaisessa maastossa karttaan piirtyy tavallista luotettavammin pienempien notko tai kumpu, joka saattaisi perinteisellä laskenta-

kaisten korkeuskäyrien väliin.

Käyrät eivät siis ole matemaattisen tarkkoja, mutta kertovat suunnistajan silmälle olennaiset maaston muodot.

Pullauttimen suunnistuskartoista ei tule täydellisiä, sillä saatavilla oleva laserkeilausaineisto voi olla 6–7 vuotta vanhaa. Siinä ajassa moni tukkimetsä ehtii muuttua aukeaksi ja hyvin raivatut pöpeliköt varttuvat kulkukelpoisiksi.

Harjoitteluun Karttapullauttimen suoltamat kartat kuitenkin kelpaavat mainiosti. Pääosin kartta pitää lupamuansa.

”Kyllä sillä osaa bongata mukavasti liikuttavat alueet.”

Ryyppö tekee paikkatyönsäkin paikkatiedon parissa, mutta Pullauttimen tekemiseen tarvittava osaaminen on lähtöisin hänen ohjelmointiharrastuksestaan.

Ryyppö on aikaisemmin julkaissut suunnistuspiireissä kansainvälisestikin levinneen Reittihärvelin, jonka avulla voi piirtää ja vertailla suunnistusreittejä.

Karttapullautintakin on jo käytetty maailmalla.

HENRIK SCHÄFER

Mobiili puskee vauhdilla porotalouteen

ROVANIEMI Lapin ammattpiisto ja Paliskuntain yhdistys haluavat nostaa vanhanaikaisena pidetyn poroelinkeinoon uuteen kukoistukseen sähköisen mobiilimaailman keinoin.

”Tavoitteenamme on tuoda mobiilimaailma porotalouden opetukseen, oppimiseen, neuvontaan ja alan kehittämiseen”, sanoo Lapin ammattpiiston lehtori **Seija Knuutila** Rovaniemeltä.

Jatkossa digitaalista tietoa voidaan yhdistää todelliseen tilanteeseen vaikkapa ammattpioston porotarhalla.

Meneillään on porotalouden sähköisiä sovellutuksia kehittävän i Poro -hankkeen esiselvitys.

Hanke käynnistyy ensi keväänä.

Materiaalit paperilta videolle

”Haluamme kehittää sähköisiä juttuja poroelinkeinossa pitääksemme alan mukana kehityksessä, jotta saisimme nuoret jäämään elinkeinoon pariin”, kertoo Paliskuntain yhdistyksen toimistopäällikkö **Matti Särkelä** Rovaniemeltä.

”Etei se jaksallikkö aidan takana olisikaan välttämättä houkutelevampi.”

Yhdistyksen tavoitteena on, että poromiehet katselevat alan nuovojen vinkit tulevaisuudessa Youtuben sivuilta.

Videoklippejä voidaan tehdä matalan kynnyksen menetelmällä, jolloin kuvaukset ja editointi tehdään valmiiksi tabletilla eli sormitietokoneella.

”Mobiilisovellukset tekevät sen helpoksi. Porotalousneuvontaa läytyy avoimesta

verkosta jossakin vaiheessa.”

Ammattiopiston QR-koodatun oppimisradan linkit vievät käyttäjät tabletin tai älypuhelimien ruudulle avautuvaan videoklippiin.

”Siinä kerrotaan vaikkapa poron talvirokinnasta. Ruudulle avautuvasta valokuvasarjasta, voidaan esitellä esimerkiksi porojen juoma-astiat”, Knuutila kertoo.

Porotilamatkailuyrityksessä voidaan tehdä turistikiertoksia samalla menetelmällä.

”Tulevaisuudessa voimme laatia check-in-tapahtumia, joissa jätetään käyntitietoja ja omia merkintöjä paikkoihin”, Knuutila selvittää.

Riesana huonot yhteydet

Särkelä sanoo, että Paliskuntain yhdistys avasi Poronetin kaksi viikkoa ennen kuin Reppu-palvelu aukesi viljelijöille.

”Siitä on yli kymmenen vuotta aikaa. Siinä ajassa poromiehistä on tullut hakkerieita. Huonot yhteydet ovat edelleen suurin este sovellutusten hyödyntämisessä.”

Särkelän mielestä valtion tulisi kyntää tietopellot nopeasti siihen kuntoon, jotta yritykset pääsisivät kylvämään niihin sovelluksia.

”On huono, jos päättäjät luottavat operaattoreiden tekemään laajakaistayhteydet syrjäesuudille. Se on julkisen vallan tehtävä siinä, missä maantiet, rautatiet ja vesiväylätkin.”

”Jos yhteydet toimisivat, kilometrikorvauksia ja polttomoottorin käyttöä voisi todella vähentää ainakin virkamiehiltä”, Särkelä sanoo.

KARI LINDHOLM

”Poromerkit löytyvät jo mobiililaitteista, jatkossa poropuolen tieto löytyy verkosta”, kertoo lehtori Seija Knuutila Lapin ammattpiistosta. Kuvassa ovat myös ammattpiiston opiskelijat Mikael Guttorm ja Teppo Mustonen sekä opettaja Rainer Rajahalm.

VERKOSTA LYHYESTI

Kelan verkko-ajanvarauskokeilu sujunut hyvin

Kela on kokeillut verkkoajanvarausta kolmen kuukauden ajan hyvin tuloksin. Kokeilu jatkuu Tampereella ja Pohjois-Savossa sekä Pohjois-Pohjanmaalla. Palvelu on tarkoitus avata kaikille keväällä 2013.

Kelan teettämässä kyselyssä 93 prosenttia ajanvarausta käyttäneistä asiakkaista haluaa varata ajan jatkossakin sen kautta. Myös iäkkäät käyttäjät pitivät palvelua helppona käyttöä.

Eniten palvelua käytettiin eläke- ja kuntoutusasioinnin aikojen varaamiseen.

Ikäihmisten oma Pieni piiri

Ikäihmisille ja heidän läheisilleen on avattu sosiaalisen median palvelu nimeltä Pieni piiri. Palvelu perustuu kuvapuheluihin. Perheen eri-ikäiset jäsenet voivat viettää verkon kautta yhteistä aikaa etäisyyksistä ja teknisistä taidoista riippumatta, tiedote kertoo.

Palvelua voi käyttää maksutta omalla tietokoneella ja älypuhelimella. Saatavissa on myös versio iPadille, joka kuitenkin maksaa ensimmäisen kokeilukuukauden jälkeen 9,90 euroa kuussa.

Keväällä 2013 saataville tulee valmis laitepaketti, joka sisältää käyttövalmiin kosketusnäytöllisen kuvapuhelimen ohjelmistoineen ja yhteyksineen. Laite on ollut testauksessa Miina Sillanpään säätiön palvelukeskuksissa.

pienipiiri.fi